

Робоча програма дисципліни «Цивільне господарське законодавство»

СПЕЦІАЛЬНІСТЬ 123 · КОМП'ЮТЕРНА ІНЖЕНЕРІЯ

БАКАЛАВР

120

Годин

Загальний обсяг дисципліни

4

Кредити ЄКТС

Відповідно до стандарту

4

Модулі

Змістовних блоки курсу

Загальна інформація про дисципліну

Ідентифікація

Назва: Цивільне господарське законодавство

Спеціальність: 123 Комп'ютерна інженерія

ОП: Фінанси, банківська справа та страхування в УІСІТ; Облік і оподаткування в УІСІТ

Ступінь: Бакалавр

Обсяг: 120 годин / 4 кредити ЄКТС

Модулів: 4 змістовних блоки

Призначення дисципліни

Дисципліна «Цивільне господарське законодавство» формує у студентів системне розуміння правових засад регулювання цивільних та господарських відносин в умовах цифрової економіки. Курс охоплює основи цивільного та господарського права України, правовий статус суб'єктів господарювання, договірне право, відповідальність у сфері господарських відносин, а також правове регулювання у сфері інформаційних технологій, фінансів та оподаткування.

Дисципліна є обов'язковою для підготовки бакалаврів зі спеціальності 123 «Комп'ютерна інженерія» за освітніми програмами «Фінанси, банківська справа та страхування в управлінських інформаційних системах і технологіях» та «Облік і оподаткування в управлінських інформаційних системах і технологіях» і забезпечує формування правових компетентностей, необхідних для роботи у сфері ІТ та фінансів.

Загальні компетентності

Аналітичне мислення

Здатність до аналізу, синтезу та критичного оцінювання правової інформації у цивільному та господарському контексті: виявлення суттєвих норм, порівняння правових механізмів, формування обґрунтованих правових висновків і висловлення власної позиції.

Самоорганізація

Уміння самостійно навчатися, планувати роботу та організовувати виконання завдань у визначені строки, зокрема під час підготовки рефератів, аналітичних записок і розбору правових ситуацій.

Комунікація

Здатність до усної та письмової професійної комунікації: чітко пояснювати правові поняття, аргументовано відповідати на запитання, оформлювати правові висновки, аналітичні записки та звіти про правовий аналіз ситуацій.

Командна робота

Відповідальність, ініціативність, дисциплінованість та готовність працювати в команді під час групового аналізу правових кейсів, обговорення ситуацій із господарської практики та спільного пошуку правових рішень.

Студент повинен вміти: аналізувати навчальну, нормативно-правову та судову інформацію; виділяти головне та узагальнювати правові позиції; планувати власну діяльність і дотримуватися дедлайнів; коректно спілкуватися з викладачами та одногрупниками; брати участь у командній роботі та розподіляти обов'язки.

Фахові компетентності

Розуміння правової системи

Розуміння сутності цивільного та господарського законодавства України, його функцій та ролі в регулюванні відносин у сфері ІТ та фінансів. Знання принципів функціонування суб'єктів господарювання, їх організаційно-правових форм та механізмів прийняття правових рішень у сфері комп'ютерної інженерії.

Аналіз правових норм

Здатність аналізувати норми цивільного та господарського законодавства: договірні конструкції, відповідальність сторін, захист права інтелектуальної власності, правове регулювання електронних правочинів та цифрових послуг.

Правове регулювання ІТ та фінансів

Знання основ правового регулювання інформаційних технологій, фінансової діяльності, банківських відносин, страхування, обліку та оподаткування в умовах цифрової трансформації та управлінських інформаційних систем.

Студент повинен вміти: орієнтуватися в системі цивільного та господарського законодавства України; визначати правовий статус суб'єктів господарювання у сфері ІТ; аналізувати договірні зобов'язання та відповідальність у цифровому середовищі; застосовувати норми законодавства про захист персональних даних та інформаційну безпеку; характеризувати правові механізми регулювання фінансових відносин і оподаткування в інформаційних системах.

Результати навчання

→ Пояснення правових категорій

Пояснювати сутність основних правових категорій та явищ: правочин, зобов'язання, договір, юридична відповідальність, суб'єкт господарювання, право інтелектуальної власності, електронний підпис, персональні дані.

→ Організаційно-правові форми та договори

Характеризувати організаційно-правові форми суб'єктів господарювання, застосовувати методи аналізу господарських договорів, визначати умови відповідальності сторін та способи захисту порушених прав.

→ Аналіз господарсько-правових ситуацій

Аналізувати господарсько-правові ситуації, що виникають у практиці ІТ-підприємств та фінансових установ, для виявлення правових ризиків та вироблення обґрунтованих рішень.

→ Нормативно-правова база

Орієнтуватися в нормативно-правовій базі у сфері цивільного та господарського законодавства; використовувати правові та інформаційні джерела для прийняття обґрунтованих рішень у діяльності ІТ-компаній та фінансових організацій.

Основи цивільного та господарського права України

Тема 1.1

Цивільне право як галузь права. Поняття, предмет, метод і принципи цивільного права. Цивільні правовідносини: суб'єкти, об'єкти, зміст. Джерела цивільного законодавства України.

Тема 1.2

Господарське право та господарське законодавство. Поняття, предмет і метод господарського права. Господарський кодекс України: структура, принципи правового регулювання господарської діяльності.

Тема 1.3

Фізичні та юридичні особи як суб'єкти цивільних і господарських правовідносин. Правоздатність, дієздатність, представництво. Реєстрація суб'єктів господарювання в Україні.

Тема 1.1 — Лекційний матеріал

Цивільне право як галузь права України

Лекція 1 (2 год.): Поняття цивільного права, його предмет (майнові та особисті немайнові відносини) і метод (диспозитивність). Принципи цивільного законодавства: рівність учасників, свобода договору, неприпустимість втручання у приватні справи. Цивільний кодекс України: структура та основні книги. Дія цивільного законодавства у часі, просторі та за колом осіб.

Джерела цивільного законодавства: Конституція України, Цивільний кодекс України (ЦКУ), закони та підзаконні акти, міжнародні договори. Спеціальне законодавство у сфері ІТ: Закон «Про електронні документи та електронний документообіг», Закон «Про електронні довірчі послуги».

Ключові питання лекції

- Поняття та предмет цивільного права України
- Метод цивільно-правового регулювання
- Принципи цивільного законодавства
- Структура Цивільного кодексу України
- Цивільні правовідносини: суб'єкти, об'єкти, зміст
- Джерела цивільного законодавства у сфері ІТ та фінансів
- Захист цивільних прав: способи та органи захисту

❑ Нормативна база: Цивільний кодекс України (ст. 1–23), Закон України «Про електронні документи та електронний документообіг» від 22.05.2003 № 851-IV.

Тема 1.1 — Практичне заняття та СРС

Практичне заняття (2 год.)

Завдання 1. Аналіз системи джерел цивільного законодавства: складання ієрархічної схеми нормативно-правових актів, що регулюють діяльність ІТ-підприємств.

Завдання 2. Кейс: визначення виду цивільних правовідносин у заданих ситуаціях (укладання ІТ-контракту, захист авторського права на програмний код, відшкодування шкоди внаслідок кібератаки). Класифікація за суб'єктами, об'єктами та змістом.

Завдання 3. Тестування за ключовими термінами теми (10 питань).

Самостійна робота (5 год.)

- Опрацювання Цивільного кодексу України, Книга перша «Загальні положення» (ст. 1–23) та конспектування ключових принципів
- Підготовка порівняльної таблиці: цивільне vs. господарське право (предмет, метод, суб'єкти, джерела)
- Опрацювання Закону «Про електронні документи та електронний документообіг» (zakon.rada.gov.ua) — визначення ключових понять
- Опрацювання підручника: Щербина В. С., Рєзнікова В. В. «Господарське право (загальна частина)» — вступний розділ

Очікуваний результат: студент вміє характеризувати систему цивільного законодавства, визначати принципи правового регулювання та класифікувати цивільні правовідносини у контексті ІТ-середовища.

Тема 1.2 — Лекційний матеріал

Господарське право та господарське законодавство

Лекція 2 (2 год.): Господарське право як галузь права: поняття, предмет (господарські правовідносини, державне регулювання господарської діяльності), метод (поєднання диспозитивності та імперативності). Господарський кодекс України: структура, сфера дії, співвідношення з Цивільним кодексом.

Принципи господарського законодавства: забезпечення економічної різноманітності, рівний захист суб'єктів господарювання, свобода підприємницької діяльності, заборона монополізму та недобросовісної конкуренції. Система господарського законодавства: кодекси, закони, підзаконні акти.

Ключові питання лекції

- Поняття та предмет господарського права
- Метод господарсько-правового регулювання
- Господарський кодекс України: структура та значення
- Співвідношення цивільного та господарського законодавства
- Принципи господарської діяльності
- Державне регулювання господарської діяльності у сфері ІТ
- Роль господарського законодавства у розвитку цифрової економіки

Тема 1.2 — Практичне заняття та СРС

Практичне заняття (2 год.)

Завдання 1. Порівняльний аналіз Цивільного та Господарського кодексів України: сфера застосування, суб'єктний склад, методи регулювання. Визначення, яким кодексом керуватися в конкретних правових ситуаціях у сфері ІТ та фінансів.

Завдання 2. Кейс: аналіз конкретної господарсько-правової ситуації (укладання договору між ІТ-компанією та банком) — визначення застосовного законодавства та принципів регулювання.

Завдання 3. Міні-дискусія: «Чи потрібна Україні уніфікація цивільного та господарського кодексів?»

Самостійна робота (5 год.)

- Опрацювання Господарського кодексу України (ст. 1–19) — принципи та сфера дії
- Підготовка аналітичної записки: «Роль господарського законодавства у регулюванні діяльності ІТ-підприємств в Україні» (1–2 сторінки)
- Аналіз судової практики Верховного Суду у господарських справах за участю ІТ-компаній (reyestr.court.gov.ua)
- Опрацювання: Мілаш В. С. «Господарське право. Практичний посібник». — Харків: Право, 2024 — вступний розділ

Очікуваний результат: студент вміє аналізувати систему господарського законодавства, визначати застосовні правові норми та характеризувати принципи правового регулювання господарської діяльності.

Тема 1.3 — Лекційний матеріал

Суб'єкти цивільних і господарських правовідносин

Лекція 3 (2 год.): Фізичні особи як суб'єкти цивільних правовідносин: цивільна правоздатність та дієздатність. Юридичні особи: поняття, ознаки, класифікація (приватне/публічне право, комерційні/некомерційні). Суб'єкти господарювання: поняття, види (підприємства, господарські товариства, фізичні особи-підприємці). Організаційно-правові форми: ТОВ, АТ, ПП, ФОП.

Державна реєстрація суб'єктів господарювання: порядок реєстрації через Єдиний державний реєстр (ЄДР), реєстрація ФОП, ТОВ. Особливості реєстрації у сфері ІТ. Ліцензування та дозвільна система у господарській діяльності.

Організаційно-правові форми для ІТ-бізнесу

1. ФОП (фізична особа-підприємець): спрощена система оподаткування, популярність в ІТ-секторі
2. ТОВ (товариство з обмеженою відповідальністю): обмежена відповідальність учасників, гнучке управління
3. АТ (акціонерне товариство): залучення інвестицій через цінні папери
4. Дія City — спеціальний правовий режим для ІТ-компаній в Україні

Тема 1.3 — Практичне заняття та СРС

Практичне заняття (2 год.)

Завдання 1. Порівняльний аналіз організаційно-правових форм суб'єктів господарювання для ІТ-бізнесу: заповнення порівняльної таблиці (відповідальність, статутний капітал, управління, оподаткування, доступ до Дія City).

Завдання 2. Кейс: вибір оптимальної організаційно-правової форми для заданих ситуацій (фрілансер-програміст, стартап з іноземними інвесторами, ІТ-компанія з 50 співробітниками). Обґрунтування вибору.

Завдання 3. Практична вправа: ознайомлення з порталом ЄДР (usr.minjust.gov.ua) — пошук інформації про реальні ІТ-компанії.

Самостійна робота (5 год.)

- Опрацювання Закону України «Про державну реєстрацію юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців та громадських формувань» від 15.05.2003 № 755-IV
- Опрацювання Закону України «Про стимулювання розвитку цифрової економіки в Україні» (Дія City) від 15.07.2021 № 1667-IX — ключові положення
- Підготовка схеми «Організаційно-правові форми суб'єктів господарювання в ІТ-секторі» з прикладами реальних компаній
- Опрацювання: Щербина В. С., Рєзнікова В. В. «Господарське право (загальна частина)» — Київ: Ліра-К, 2023 — розділ «Суб'єкти господарювання»

Очікуваний результат: студент вміє характеризувати організаційно-правові форми суб'єктів господарювання, обирати оптимальну форму для ІТ-бізнесу та орієнтуватися в порядку державної реєстрації.

Речові права та зобов'язальне право

Тема 2.1

Речові права: право власності, право інтелектуальної власності. Захист права власності на програмне забезпечення, бази даних та інші об'єкти ІТ-сфери.

Тема 2.2

Зобов'язання у цивільному та господарському праві. Підстави виникнення, виконання та припинення зобов'язань. Забезпечення виконання зобов'язань.

Тема 2.3

Правочини та їх недійсність. Поняття, умови дійсності правочину. Електронний правочин та електронний підпис. Наслідки недійсності правочину.

Тема 2.4

Представництво та довіреність. Позовна давність. Строки у цивільному та господарському праві. Особливості застосування в діяльності ІТ-підприємств.

Тема 2.1 — Лекційний матеріал

Речові права та право інтелектуальної власності

Лекція 4–5 (4 год.): Поняття та система речових прав. Право власності: поняття, зміст (право володіння, користування, розпорядження), форми власності (приватна, комунальна, державна). Право спільної власності. Набуття та припинення права власності.

Право інтелектуальної власності (ПІВ) в ІТ-сфері: авторське право на комп'ютерні програми, бази даних, вебсайти; суміжні права; права промислової власності (патенти, торговельні марки). Суб'єкти та об'єкти ПІВ. Строк охорони. Ліцензійні угоди та авторські договори у сфері ІТ.

Захист права власності та ПІВ

Способи захисту права власності: витребування майна з чужого незаконного володіння (виндикаційний позов), усунення перешкод у здійсненні права власності (негаторний позов), визнання права власності.

Ключові аспекти ПІВ для ІТ

- Авторство та права на програмний код, створений у трудових відносинах
- Open Source ліцензії та їх правова природа
- Захист комерційної таємниці та ноу-хау в ІТ-компаніях
- Торговельні марки для ІТ-продуктів та сервісів

Тема 2.1 — Практичне заняття та СРС

Практичне заняття (2 год.)

Завдання 1. Аналіз кейсу: визначення суб'єктів та об'єктів права інтелектуальної власності в реальній ситуації (розробка програмного забезпечення на замовлення). Розподіл прав між замовником і виконавцем.

Завдання 2. Аналіз видів ліцензій на програмне забезпечення (GPL, MIT, Apache, комерційна ліцензія): правові особливості, права та обов'язки користувача.

Завдання 3. Складання схеми «Способи захисту права інтелектуальної власності» із зазначенням відповідних правових норм.

Самостійна робота (5 год.)

- Опрацювання Цивільного кодексу України, Книга четверта «Право інтелектуальної власності» (ст. 418–508)
- Опрацювання Закону України «Про авторське право і суміжні права» від 01.12.2022 № 2811-IX (в редакції 2022 р.)
- Підготовка аналітичної записки: «Правовий захист програмного забезпечення в Україні: сучасний стан та проблеми» (1–2 сторінки)
- Опрацювання: Луць В. В., Великанова М. М. «Договори в цивільному праві України». — Київ: Юрінком Інтер, 2023 — розділ «Ліцензійні договори»

Очікуваний результат: студент вміє визначати об'єкти та суб'єкти права інтелектуальної власності в ІТ-сфері, аналізувати ліцензійні угоди та характеризувати способи захисту порушених прав.

Тема 2.2 — Лекційний матеріал

Зобов'язання у цивільному та господарському праві

Лекція 6 (2 год.): Поняття та структура зобов'язання: кредитор, боржник, предмет зобов'язання. Класифікація зобов'язань (договірні/позадодоговірні, грошові/негрошові). Підстави виникнення зобов'язань: договір, делікт, безпідставне збагачення, інші юридичні факти.

Виконання зобов'язань: принципи належного виконання (належні сторони, строк, місце, спосіб). Припинення зобов'язань: виконання, зарахування, новація, прощення боргу, неможливість виконання. Прострочення боржника та кредитора.

Забезпечення виконання зобов'язань

Способи забезпечення: неустойка (штраф, пеня), порука, гарантія, застава, притримання, завдаток. Особливості застосування у господарських відносинах.

Ключові поняття

- Неустойка = штраф (одноразово) + пеня (за кожен день прострочення)
- Порука: поручитель несе солідарну відповідальність разом із боржником
- Застава: кредитор має право задовольнити вимоги з вартості заставленого майна
- Гарантія: незалежне зобов'язання гаранта перед кредитором

Тема 2.2 — Практичне заняття та СРС

Практичне заняття (2 год.)

Задача 1. Визначення підстав виникнення зобов'язань у заданих ситуаціях. Класифікація зобов'язань за різними критеріями (договірні/позадоговірні, за предметом, за суб'єктами).

Задача 2. Аналіз кейсу: порушення зобов'язання за договором ІТ-аутсорсингу — визначення способів забезпечення виконання (неустойка, гарантія), розрахунок розміру штрафних санкцій.

Задача 3. Кейс: підстави припинення зобов'язань — визначення способу припинення у кожній ситуації та його правових наслідків.

Самостійна робота (5 год.)

- Опрацювання Цивільного кодексу України, Книга п'ята «Зобов'язальне право», розділ І «Загальні положення про зобов'язання» (ст. 509–637)
- Підготовка порівняльної таблиці способів забезпечення зобов'язань: переваги, недоліки, застосування в ІТ-контрактах
- Аналіз типових положень про відповідальність у стандартних ІТ-контрактах (SLA, NDA) — визначення правових механізмів
- Опрацювання: Мілаш В. С. «Господарське право. Практичний посібник». — Харків: Право, 2024 — розділ «Господарські зобов'язання»

Очікуваний результат: студент вміє класифікувати зобов'язання, визначати підстави їх виникнення та припинення, аналізувати способи забезпечення виконання зобов'язань у господарських відносинах.

Тема 2.3 — Лекційний матеріал

Правочини та їх недійсність. Електронний правочин

Лекція 7 (2 год.): Поняття та класифікація правочинів:

односторонні/двосторонні/багатосторонні; реальні/консенсуальні; оплатні/безоплатні; строкові/безстрокові. Умови дійсності правочину: дієздатність суб'єктів, вільне волевиявлення, відповідність закону та моральним засадам суспільства, встановлена форма.

Форми правочинів: усна, письмова, нотаріально посвідчена, державна реєстрація. **Електронний правочин:** правова природа, вимоги до форми, кваліфікований електронний підпис (КЕП), електронна печатка. Правовий режим смарт-контрактів в Україні.

Недійсність правочинів

Підстави недійсності: нікчемні правочини (недійсні в силу закону без судового рішення) та оспорювані правочини (недійсні за рішенням суду). Правові наслідки недійсності: двостороння реституція, одностороння реституція, відшкодування збитків.

- Удаваний правочин (прикриває інший): поширений у фіктивних ФОП-схемах
- Фіктивний правочин (без наміру створення правових наслідків)
- Правочини під впливом обману, помилки, насильства, тяжких обставин
- Наслідки визнання договору про розробку ПЗ недійсним

Тема 2.3 — Практичне заняття та СРС

Практичне заняття (2 год.)

Задача 1. Визначення виду та дійсності правочинів у заданих ситуаціях. Встановлення нікчемних та оспорюваних правочинів. Аналіз правових наслідків недійсності.

Задача 2. Аналіз електронного правочину: перевірка дотримання вимог до форми, наявності КЕП, відповідності законодавству. Кейс: укладання договору про надання хмарних послуг через електронну платформу.

Задача 3. Визначення правової природи смарт-контракту: переваги, обмеження, можливість оскарження в суді.

Самостійна робота (5 год.)

- Опрацювання Цивільного кодексу України (ст. 202–236) — правочини та їх недійсність
- Опрацювання Закону України «Про електронні довірчі послуги» від 05.10.2017 № 2155-VIII — поняття КЕП та умови застосування
- Підготовка реферату: «Електронний правочин та смарт-контракти: правова природа і проблеми регулювання в Україні» (3–4 сторінки)
- Аналіз судової практики: пошук рішень у Єдиному реєстрі судових рішень (reyestr.court.gov.ua) щодо визнання недійсними договорів у сфері ІТ

Очікуваний результат: студент вміє визначати умови дійсності правочинів, класифікувати підстави недійсності, аналізувати правові вимоги до електронних правочинів та КЕП.

Тема 2.4 — Лекційний матеріал

Представництво, позовна давність та строки

Лекція 8 (2 год.): Представництво: поняття, підстави виникнення (закон, договір, акт органу юридичної особи). Довіреність: поняття, форма, строк дії, припинення. Комерційне представництво у господарських відносинах. Відмінність представництва від суміжних правових конструкцій (доручення, агентський договір).

Позовна давність: загальна (3 роки) та спеціальні строки позовної давності. Початок перебігу, зупинення, переривання, поновлення строку позовної давності. Наслідки спливу строку.

Строки у господарських правовідносинах

Поняття та класифікація строків: за підставами встановлення (законні, договірні, судові), за характером (гарантійні, претензійні, позовної давності). Обчислення строків: правила визначення початку, перебігу та закінчення.

- Загальна позовна давність — 3 роки (ст. 257 ЦКУ)
- Спеціальна позовна давність — 1 рік (для окремих вимог)
- Переривання позовної давності — пред'явлення позову або визнання боргу
- Позовна давність у господарських спорах (ГПК України)

Тема 2.4 — Практичне заняття та СРС

Практичне заняття (2 год.)

Задача 1. Визначення виду представництва та перевірка дійсності довіреності у заданих ситуаціях (підписання ІТ-контракту представником, видача довіреності ФОП на ведення переговорів).

Задача 2. Розрахунок строків позовної давності: визначення початку перебігу, зупинення та переривання у конкретних господарських ситуаціях. Встановлення можливості подання позову.

Задача 3. Кейс: аналіз пропуску строку позовної давності — наслідки та підстави для поновлення строку.

Самостійна робота (5 год.)

- Опрацювання Цивільного кодексу України (ст. 237–250 — представництво; ст. 256–268 — позовна давність)
- Підготовка порівняльної таблиці: загальні та спеціальні строки позовної давності за ЦКУ
- Аналіз практичних ситуацій: визначення строків претензійного порядку у господарських договорах ІТ-сфери
- Опрацювання: Луць В. В., Великанова М. М. «Договори в цивільному праві України». — Київ: Юрінком Інтер, 2023 — розділ «Строки в договірних відносинах»

Очікуваний результат: студент вміє визначати підстави та умови представництва, правильно розраховувати строки позовної давності та застосовувати норми про позовну давність до господарських ситуацій.

Договірне право та юридична відповідальність

Тема 3.1

Господарський договір: поняття, види, порядок укладення, зміни та розірвання. Типові договори у сфері ІТ та фінансів: аутсорсинг, розробка ПЗ, хмарні послуги, SaaS.

Тема 3.2

Юридична відповідальність у цивільному та господарському праві. Цивільно-правова та господарсько-правова відповідальність: підстави, умови, форми та розміри.

Тема 3.3

Захист прав суб'єктів господарювання. Досудове врегулювання господарських спорів. Господарський процес: звернення до суду, розгляд справи, виконання рішення.

Тема 3.4

Конкурентне законодавство та захист від недобросовісної конкуренції. Антимонопольне регулювання в ІТ-секторі. Правове регулювання реклами та маркетингу.

Тема 3.1 — Лекційний матеріал

Господарський договір та ІТ-контракти

Лекція 9–10 (4 год.): Поняття господарського договору, його ознаки та відмінність від цивільного договору. Класифікація господарських договорів. Порядок укладення: оферта, акцепт, протокол розбіжностей, переддоговірні спори. Зміна та розірвання господарського договору: підстави, порядок, правові наслідки.

Основні умови господарського договору: предмет, ціна, строк (істотні умови). Форма договору. Тлумачення умов договору. Договори приєднання та типові (примірні) договори.

Типові ІТ-контракти

1. **Договір розробки ПЗ (Software Development Agreement):** технічне завдання, порядок приймання-передачі, права на результат
2. **Договір ІТ-аутсорсингу:** обсяг послуг, SLA, конфіденційність, захист персональних даних
3. **SaaS-угода / Ліцензійний договір:** умови використання, обмеження ліцензії, відповідальність
4. **NDA (угода про нерозголошення):** визначення конфіденційної інформації, строк дії, санкції
5. **Договір обробки персональних даних (DPA):** відповідність GDPR та Закону про персональні дані

Тема 3.1 — Практичне заняття та СРС

Практичне заняття (2 год.)

Завдання 1. Аналіз структури та змісту типового договору ІТ-аутсорсингу: виявлення істотних умов, потенційних правових ризиків та пропозиції щодо їх мінімізації.

Завдання 2. Складання основних положень NDA для умовної ІТ-компанії: предмет, визначення конфіденційної інформації, строк, відповідальність за розголошення.

Завдання 3. Кейс: односторонній відступ від договору розробки ПЗ — визначення правових наслідків для замовника та виконавця, розрахунок збитків.

Самостійна робота (5 год.)

- Опрацювання Господарського кодексу України (ст. 179–206) — загальні положення про господарські договори
- Аналіз типового договору про надання хмарних послуг (на прикладі публічних оферт реальних провайдерів — AWS, Azure, вітчизняні хмарні сервіси)
- Підготовка реферату: «Правові особливості ІТ-контрактів в умовах дистанційної роботи та цифрової економіки» (3–4 сторінки)
- Опрацювання: Щербина В. С., Рєзнікова В. В. «Господарське право (загальна частина)». — Київ: Ліра-К, 2023 — розділ «Господарські договори»

Очікуваний результат: студент вміє аналізувати зміст господарських договорів, виявляти правові ризики в ІТ-контрактах та формулювати пропозиції щодо захисту інтересів сторін.

Тема 3.2 — Лекційний матеріал

Юридична відповідальність у цивільному та господарському праві

Лекція 11 (2 год.): Поняття та функції юридичної відповідальності (компенсаційна, штрафна, превентивна). **Цивільно-правова відповідальність:** підстави (протиправна поведінка, шкода, причинний зв'язок, вина), форми (відшкодування збитків: реальні збитки + упущена вигода), неустойка. Відповідальність без вини (у підприємницькій діяльності).

Господарсько-правова відповідальність: особливості (обмежена відповідальність), штрафні санкції (штраф, пеня), оперативно-господарські санкції (припинення відвантаження, одностороннє розірвання). Підстави звільнення від відповідальності: форс-мажор.

Відповідальність у сфері ІТ

Специфіка відповідальності в ІТ-контрактах: обмеження відповідальності (Limitation of Liability), виключення відповідальності (Disclaimer), відповідальність за витік персональних даних, відповідальність за порушення SLA.

- Збитки = реальні збитки + упущена вигода (ст. 22 ЦКУ)
- Неустойка: штраф (одноразово %) + пеня (% за кожний день прострочення)
- Форс-мажор: підтвердження ТПП України, наслідки для ІТ-контрактів під час воєнного стану
- Штрафи GDPR: до €20 млн або 4% річного обороту за витік даних

Тема 3.2 — Практичне заняття та СРС

Практичне заняття (2 год.)

Задача 1. Розрахунок збитків та неустойки: визначення реальних збитків, упущеної вигоди, пені та штрафу за порушення умов договору ІТ-аутсорсингу. Встановлення граничного розміру відповідальності.

Задача 2. Аналіз кейсу: витік персональних даних клієнтів фінансової установи внаслідок кібератаки — визначення суб'єктів відповідальності, підстав та форм відповідальності за законодавством України та GDPR.

Задача 3. Кейс: застосування форс-мажору в умовах воєнного стану — правові підстави, порядок підтвердження, вплив на зобов'язання за договором.

Самостійна робота (5 год.)

- Опрацювання Цивільного кодексу України (ст. 611–625) — відповідальність за порушення зобов'язань
- Опрацювання Господарського кодексу України (ст. 216–232) — господарські санкції
- Підготовка аналітичної записки: «Відповідальність ІТ-компаній за порушення законодавства про захист персональних даних» (1–2 сторінки)
- Опрацювання: Мілаш В. С. «Господарське право. Практичний посібник». — Харків: Право, 2024 — розділ «Господарсько-правова відповідальність»

Очікуваний результат: студент вміє визначати підстави та форми цивільно-правової і господарсько-правової відповідальності, розраховувати збитки та санкції, аналізувати умови звільнення від відповідальності.

Тема 3.3 — Лекційний матеріал

Захист прав суб'єктів господарювання. Господарський процес

Лекція 12 (2 год.): Поняття та способи захисту прав суб'єктів господарювання. Досудове врегулювання господарських спорів: претензійний порядок, медіація, переговори. Господарський процес: підвідомчість та підсудність справ господарським судам. Учасники господарського процесу.

Судовий захист: підготовка позовної заяви, доказова база у господарських справах, забезпечення позову, судові витрати. Альтернативне вирішення спорів (ADR): арбітраж (МКАС, ICC), медіація. Виконання судових рішень у господарських справах.

Захист прав у сфері ІТ

Особливості вирішення спорів в ІТ-сфері: трансграничні спори (вибір права та юрисдикції), арбітражні застереження в ІТ-контрактах, електронні докази у господарських справах, захист права ІВ у суді.

- Господарський суд як основний орган вирішення господарських спорів
- МКАС при ТПП України — вирішення міжнародних комерційних спорів
- Електронне судочинство (E-court) в господарських справах
- Медіація як альтернатива судовому розгляду ІТ-спорів

Тема 3.3 — Практичне заняття та СРС

Практичне заняття (2 год.)

Завдання 1. Складання претензії (у спрощеній формі) за порушення умов договору ІТ-аутсорсингу: вимоги, правове обґрунтування, строк відповіді.

Завдання 2. Визначення підвідомчості та підсудності господарських спорів за заданими ситуаціями (спір між двома ТОВ, спір з іноземним контрагентом, спір про захист ПІВ).

Завдання 3. Кейс: вибір способу захисту права (суд, арбітраж, медіація) для конкретного ІТ-спору — обґрунтування вибору з урахуванням строків, витрат і переваг.

Самостійна робота (5 год.)

- Опрацювання Господарського процесуального кодексу України (ст. 1–30) — загальні положення, підсудність
- Ознайомлення з порядком подання позову в системі Е-court (court.gov.ua)
- Підготовка аналітичної записки: «Альтернативне вирішення комерційних спорів в ІТ-секторі України: переваги та обмеження» (1–2 сторінки)
- Опрацювання: Москаленко О. В., Остапенко Ю. І. «Господарське право»: навч.-метод. посіб. — Харків: ДБТУ, 2025 — розділ «Захист прав у господарських відносинах»

Очікуваний результат: студент вміє обирати спосіб захисту порушених прав у господарських відносинах, орієнтуватися в системі господарського судочинства та застосовувати процедури досудового врегулювання спорів.

Тема 3.4 — Лекційний матеріал

Конкурентне законодавство та захист від недобросовісної конкуренції

Лекція 13 (2 год.): Поняття та принципи конкурентного законодавства. Антимонопольний комітет України (АМКУ): повноваження, функції, практика. Монопольне становище та його зловживання: поняття, ознаки, наслідки. Концентрація суб'єктів господарювання: поняття, необхідність погодження з АМКУ.

Недобросовісна конкуренція: поняття та форми (неправомірне використання ділової репутації, дискредитація конкурентів, неправомірне збирання та використання комерційної таємниці, підкуп працівників конкурента, схиляння до бойкоту).

Відповідальність за порушення конкурентного законодавства.

Конкурентне регулювання в ІТ-секторі

Особливості конкурентної боротьби на ринках ІТ та фінансових послуг: мережеві ефекти, платформна економіка, «переможець бере все», монополізація даних. Практика АМКУ щодо цифрових ринків.

- Дослідження АМКУ ринків хмарних послуг та цифрових платформ
- Антимонопольне регулювання злиттів і поглинань у ІТ-секторі
- Захист комерційної таємниці як форма конкурентного захисту
- Правове регулювання реклами в цифровому середовищі

Тема 3.4 — Практичне заняття та СРС

Практичне заняття (2 год.)

Завдання 1. Визначення форм недобросовісної конкуренції у заданих ситуаціях (копіювання інтерфейсу конкурента, використання схожого доменного імені, поширення неправдивих відомостей про конкурентів). Аналіз відповідальності.

Завдання 2. Кейс: аналіз рішення АМКУ щодо порушення конкурентного законодавства суб'єктом на ринку ІТ-послуг — встановлення порушення, розмір штрафу, наслідки.

Завдання 3. Обговорення: «Чи є монополізм великих технологічних платформ (Google, Meta) загрозою конкуренції в Україні?» — аргументація позиції з правової точки зору.

Самостійна робота (5 год.)

- Опрацювання Закону України «Про захист економічної конкуренції» від 11.01.2001 № 2210-III (з останніми змінами)
- Опрацювання Закону України «Про захист від недобросовісної конкуренції» від 07.06.1996 № 236/96-ВР
- Аналіз рішень АМКУ у сфері цифрових ринків: пошук на офіційному сайті amsu.gov.ua
- Підготовка есе: «Захист комерційної таємниці як конкурентна перевага ІТ-компанії» (2–3 сторінки)

Очікуваний результат: студент вміє ідентифікувати форми недобросовісної конкуренції, аналізувати рішення АМКУ та застосовувати норми конкурентного законодавства до ситуацій у сфері ІТ та цифрових послуг.

Правове регулювання у сфері ІТ, фінансів та оподаткування

Тема 4.1

Правове регулювання інформаційних відносин та кіберпростору. Захист персональних даних. Законодавство про інформацію, кібербезпеку та електронну комерцію.

Тема 4.2

Правове регулювання фінансової діяльності та банківських відносин. Правові основи банківської діяльності, небанківських фінансових послуг та страхування.

Тема 4.3

Правове регулювання оподаткування суб'єктів господарювання. Податкове законодавство України: структура, основні податки, відповідальність за податкові правопорушення.

Тема 4.4

Трудове законодавство у сфері ІТ. Правове регулювання праці ІТ-спеціалістів: трудовий договір, дистанційна робота, гіг-контракти (Дія City), авторські права працівників.

Тема 4.1 — Лекційний матеріал

Правове регулювання інформаційних відносин та кіберпростору

Лекція 14–15 (4 год.): Інформація як об'єкт правового регулювання. Право на інформацію. Законодавство про інформацію: Закон «Про інформацію», Закон «Про захист персональних даних». Поняття персональних даних, категорії, принципи обробки (законність, мета, мінімізація, точність, обмеження зберігання, цілісність).

GDPR та його вплив на українське законодавство:

застосування GDPR до українських компаній, що працюють з ЄС. Права суб'єктів персональних даних. Обов'язки контролера та оператора. Оцінка впливу на захист даних (DPIA). Уповноважений орган — Уповноважений ВРУ з прав людини (Омбудсман).

Кібербезпека та електронна комерція

Кібербезпека: Закон «Про основні засади забезпечення кібербезпеки України», CERT-UA, Національна рада з питань кібербезпеки. Правові вимоги до захисту інформаційних систем у фінансових установах. Відповідальність за кіберзлочини (ККУ України, ст. 361–363-1).

- Електронна комерція: Закон «Про електронну комерцію» від 03.09.2015 № 675-VIII
- Вимоги до інтернет-магазинів і онлайн-платформ
- Захист прав споживачів в електронній комерції
- Правовий режим криптовалюти та цифрових активів в Україні

Тема 4.1 — Практичне заняття та СРС

Практичне заняття (2 год.)

Завдання 1. Аналіз Політики конфіденційності реального ІТ-продукту або фінансового сервісу: перевірка відповідності вимогам Закону «Про захист персональних даних» та принципам GDPR.

Завдання 2. Кейс: витік бази даних клієнтів банку — визначення суб'єктів відповідальності, порядку повідомлення регулятора та постраждалих, правових наслідків.

Завдання 3. Розбір правових вимог до веб-сайту інтернет-магазину (договір публічної оферти, cookie-policy, повернення товарів) — перелік обов'язкових документів.

Самостійна робота (5 год.)

- Опрацювання Закону України «Про захист персональних даних» від 01.06.2010 № 2297-VI (з останніми змінами)
- Опрацювання Закону України «Про основні засади забезпечення кібербезпеки України» від 05.10.2017 № 2163-VIII
- Підготовка аналітичної записки: «Правові вимоги до обробки персональних даних в українських фінтех-компаніях» (1–2 сторінки)
- Складання чек-листу «Відповідність ІТ-продукту вимогам законодавства про захист персональних даних»

Очікуваний результат: студент вміє аналізувати вимоги законодавства про захист персональних даних, ідентифікувати правові ризики у сфері кібербезпеки та орієнтуватися в регулюванні електронної комерції.

Тема 4.2 — Лекційний матеріал

Правове регулювання фінансової діяльності та банківських відносин

Лекція 16–17 (4 год.): Фінансова система України: поняття, структура, правові основи регулювання. Банківська система: дворівнева структура (НБУ — комерційні банки). Правовий статус Національного банку України. Правовий статус банків: ліцензування, реєстрація, вимоги до капіталу, нагляд НБУ.

Банківські операції та послуги: розрахунково-касове обслуговування, кредитування, депозитні операції, операції з цінними паперами, валютні операції. Небанківські фінансові послуги: страхування, лізинг, факторинг, фінансовий лізинг. Регулятор небанківських послуг — НБУ (з 2020 р.).

Фінансові послуги в умовах цифровізації

Фінтех та цифрові фінансові послуги: правовий режим платіжних систем, електронних грошей, онлайн-кредитування. Закон «Про платіжні послуги» від 30.06.2021 № 1591-IX. Регулювання краудфандингу та P2P-кредитування.

- Open Banking та доступ до фінансових даних
- Правовий статус криптоактивів та VASP в Україні
- Страхування: обов'язкове (ОСЦПВВНТЗ, державне страхування) та добровільне
- Правове регулювання фінансового моніторингу (AML/KYC)

Тема 4.2 — Практичне заняття та СРС

Практичне заняття (2 год.)

Завдання 1. Аналіз кредитного договору: виявлення ключових умов (ставка, строк, забезпечення, відповідальність позичальника), оцінка відповідності вимогам законодавства про захист прав споживачів.

Завдання 2. Кейс: розробка IT-системи для фінансового моніторингу банку — визначення правових вимог до функціоналу (ідентифікація клієнтів КУС, звіти про підозрілі операції, блокування рахунків).

Завдання 3. Порівняльний аналіз правового статусу банку, страхової компанії та фінтех-компанії (вимоги до реєстрації, капіталу, ліцензування, нагляд).

Самостійна робота (5 год.)

- Опрацювання Закону України «Про банки і банківську діяльність» від 07.12.2000 № 2121-III (актуальна редакція)
- Опрацювання Закону України «Про платіжні послуги» від 30.06.2021 № 1591-IX — поняття платіжної установи та вимоги до неї
- Підготовка аналітичної записки: «Правове регулювання фінтех-індустрії в Україні: стан та перспективи» (1–2 сторінки)
- Аналіз нормативних актів НБУ у сфері кібербезпеки фінансових установ (bank.gov.ua)

Очікуваний результат: студент вміє орієнтуватися в системі правового регулювання банківської та фінансової діяльності, аналізувати правові вимоги до фінтех-компаній та фінансових установ в умовах цифровізації.

Тема 4.3 — Лекційний матеріал

Правове регулювання оподаткування суб'єктів господарювання

Лекція 18 (2 год.): Система оподаткування України: Податковий кодекс України (ПКУ), структура та принципи. Основні податки для суб'єктів господарювання: податок на прибуток підприємств (18%), ПДВ (20%), ПДФО, ЄСВ, єдиний податок (спрощена система). Особливості оподаткування ІТ-сектору.

Оподаткування ІТ-діяльності: ФОП на єдиному податку 3-ї групи та його популярність серед ІТ-фахівців; спеціальний режим Дія City (18% ПДФО з гіг-доходів); ПДВ на цифрові послуги; оподаткування роялті та авторських винагород. Трансфертне ціноутворення в ІТ-компаніях.

Відповідальність за податкові правопорушення

Відповідальність: фінансова (штрафи до 50% від несплаченої суми), адміністративна, кримінальна. Ухилення від сплати податків (ст. 212 КК України). Контроль: ДПС України, планові та позапланові перевірки.

- Принцип «превалювання суті над формою» у податковому праві
- Ризик-орієнтований підхід до податкових перевірок
- Оподаткування виплат нерезидентам (withholding tax)
- Особливості ПДВ для SaaS та цифрових послуг нерезидентів

Тема 4.3 — Практичне заняття та СРС

Практичне заняття (2 год.)

Задача 1. Порівняльний аналіз систем оподаткування для ІТ-спеціаліста: ФОП 3 гр. (єдиний податок) vs. ТОВ (загальна система) vs. гіг-контракт (Дія City). Розрахунок податкового навантаження при однаковому доході.

Задача 2. Кейс: ІТ-компанія виплачує роялті нерезиденту за ліцензію на використання ПЗ — визначення податкових зобов'язань (withholding tax), необхідних документів, звітності.

Задача 3. Розбір ситуації: виявлення ДПС ознак фіктивного ФОП-підприємництва в ІТ-компанії — можливі правові наслідки та рекомендації щодо їх уникнення.

Самостійна робота (5 год.)

- Опрацювання Податкового кодексу України (розділи III «Податок на прибуток», V «ПДВ», IV «ПДФО», XIV «Єдиний податок»)
- Опрацювання Закону «Про стимулювання розвитку цифрової економіки в Україні» (Дія City) — умови оподаткування резидентів
- Підготовка аналітичної записки: «Оподаткування ІТ-компаній в Україні: порівняння систем та перспективи оптимізації» (1–2 сторінки)
- Аналіз практичних роз'яснень ДПС щодо оподаткування цифрових послуг (tax.gov.ua)

Очікуваний результат: студент вміє аналізувати системи оподаткування для суб'єктів господарювання у сфері ІТ, розраховувати податкове навантаження та орієнтуватися у відповідальності за податкові правопорушення.

Тема 4.4 — Лекційний матеріал

Трудове законодавство у сфері ІТ

Лекція 19 (2 год.): Трудовий договір: поняття, сторони, форма, обов'язкові умови. Відмінність між трудовим договором і договором цивільно-правового характеру (підряд, надання послуг) — правові наслідки класифікації. Особливості трудових відносин у сфері ІТ: дистанційна робота (Закон «Про організацію трудових відносин в умовах воєнного стану» та Кодекс законів про працю).

Гіг-контракт у рамках Дія City: поняття, умови використання, відмінності від трудового договору та цивільно-правових угод. Права та гарантії гіг-спеціалістів (оплачувана відпустка, лікарняний). Ризики визнання гіг-контракту трудовим.

Авторські права у трудових відносинах

Права на службовий твір: правові наслідки створення програмного забезпечення у рамках трудових відносин або за гіг-контрактом. Розподіл прав між роботодавцем та автором.

- Службовий твір: майнові права — роботодавцю, немайнові — автору
- Гіг-контракт: необхідність явного закріплення прав ІВ у тексті угоди
- NDA та конкурентна застереження (non-compete) у трудовому праві
- Захист від незаконного звільнення ІТ-спеціалістів у воєнний час

Тема 4.4 — Практичне заняття та СРС

Практичне заняття (2 год.)

Завдання 1. Порівняльний аналіз форм залучення ІТ-спеціаліста: трудовий договір vs. договір підряду vs. гіг-контракт (Дія City). Заповнення порівняльної таблиці (правовий режим, оподаткування, відповідальність, права ІВ).

Завдання 2. Кейс: ІТ-компанія розриває гіг-контракт без пояснення причин за 2 тижні до завершення проекту — аналіз правових наслідків для обох сторін, права гіг-спеціаліста на компенсацію.

Завдання 3. Підсумкова дискусія: «Яка форма зайнятості є найбільш ефективною для ІТ-спеціаліста в Україні з правової та податкової точки зору?»

Самостійна робота (5 год.)

- Опрацювання Кодексу законів про працю України (глава I «Загальні положення», глави III–IV — трудовий договір, дистанційна робота)
- Опрацювання Закону «Про стимулювання розвитку цифрової економіки в Україні» — глава IV «Гіг-контракт»
- Підготовка аналітичної записки: «Гіг-контракт у Дія City: переваги, ризики та правові проблеми» (1–2 сторінки)
- Систематизація матеріалу всього курсу для підготовки до підсумкового контролю

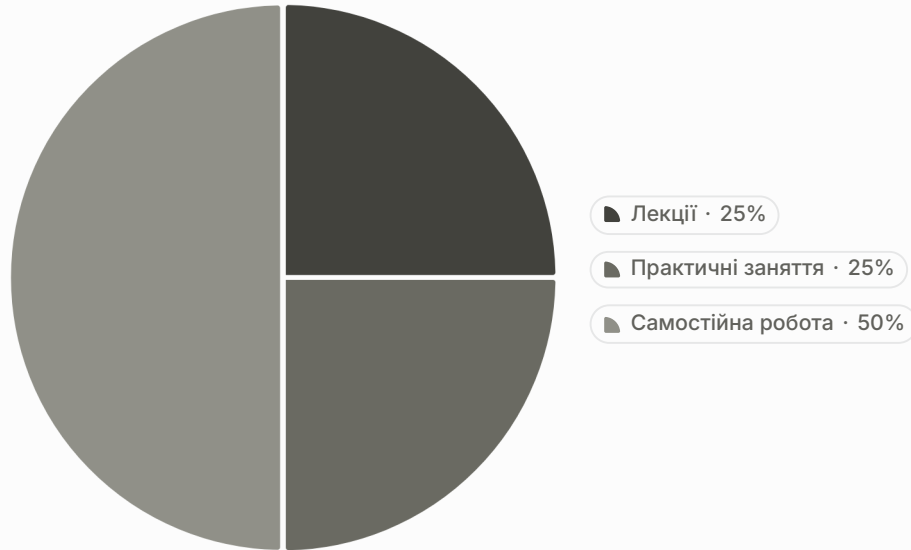
Очікуваний результат: студент вміє обирати оптимальну форму залучення ІТ-спеціалістів, аналізувати умови гіг-контракту, розподіляти права інтелектуальної власності у трудових та цивільно-правових відносинах.

Розподіл навчального часу – 120 годин

Модуль	Тема	Лекції (год.)	Практичні (год.)	СРС (год.)
Модуль 1	Тема 1.1 – Цивільне право	2	2	5
	Тема 1.2 – Господарське право	2	2	5
	Тема 1.3 – Суб'єкти господарювання	2	2	5
Модуль 2	Тема 2.1 – Речові права та ПІВ	4	2	5
	Тема 2.2 – Зобов'язальне право	2	2	5
	Тема 2.3 – Правочини та електронний підпис	2	2	5
	Тема 2.4 – Представництво та строки	2	2	5
Модуль 3	Тема 3.1 – Господарський договір та ІТ-контракти	4	2	5
	Тема 3.2 – Юридична відповідальність	2	2	5
	Тема 3.3 – Захист прав та господарський процес	2	2	5
	Тема 3.4 – Конкурентне законодавство	2	2	5
Модуль 4	Тема 4.1 – Інформаційне право та кібербезпека	4	2	5
	Тема 4.2 – Фінансова та банківська діяльність	4	2	5
	Тема 4.3 – Оподаткування суб'єктів ІТ	2	2	5
	Тема 4.4 – Трудове законодавство в ІТ	2	2	5
Разом		38	30	75

 Загальний обсяг: **120 годин = 4 кредити ЄКТС**. Лекції – 30 год., практичні – 30 год., СРС – 60 год. Таблиця є орієнтовною; точний розподіл визначається навчальним планом.

Структура навчального часу

Коментар до розподілу

Загальний обсяг — **120 годин (4 кредити ЄКТС)** — розподілено між трьома формами роботи для забезпечення балансу між теорією, практикою та самостійним дослідженням правових проблем у сфері ІТ та фінансів.

Лекції — 30 год. (25%)

Системне подання теоретичного матеріалу з використанням наочних схем, аналізу нормативно-правових актів і прикладів із судової та ділової практики.

Практичні — 30 год. (25%)

Відпрацювання навичок аналізу правових ситуацій, розв'язання кейсів, робота з нормативними актами, складання юридичних документів та захист рішень.

Самостійна робота — 60 год. (50%)

Поглиблене вивчення законодавства, підготовка аналітичних завдань, робота з правовими базами даних. Самостійна робота становить **50% обсягу дисципліни**.

Самостійна робота студентів — Детальний опис

Опрацювання законодавства та літератури

Поглиблене вивчення нормативно-правових актів (Цивільний кодекс, Господарський кодекс, Податковий кодекс, профільні закони), підручників з цивільного та господарського права (Щербина, Мілаш та ін.), наукових статей у фахових юридичних виданнях. Студент конспектує ключові норми, порівнює підходи доктрини та судової практики.

Індивідуальні завдання

Виконання аналітичних завдань (аналіз договорів, правових ситуацій, рішень АМКУ); підготовка рефератів та есе з актуальних питань правового регулювання ІТ та фінансів; складання порівняльних таблиць правових конструкцій; розбір судових рішень у господарських справах.

Робота з правовими базами даних

Опрацювання офіційних правових ресурсів: Верховна Рада (zakon.rada.gov.ua), Єдиний реєстр судових рішень (reyestr.court.gov.ua), АМКУ (amcu.gov.ua), НБУ (bank.gov.ua), ДПС (tax.gov.ua), Мін'юст (minjust.gov.ua). Пошук актуальних нормативних актів та судової практики.

Підготовка до занять і контролю

Підготовка до практичних занять (вивчення умов кейсів, повторення норм права); підготовка до тестувань (ключові терміни, статті законів); підготовка до модульних контрольних робіт (систематизація знань, типові правові ситуації).

Форми контролю знань

1

Поточний контроль

Завдання: аналіз правових ситуацій та тестування за темами змістовного модуля. Оцінюються регулярність виконання завдань, якість правового аналізу та рівень засвоєння нормативного матеріалу. Поточний контроль формує накопичувальну оцінку протягом семестру. Проводиться після кожної теми у формі тестування (10–15 питань) або усного опитування.

2

Проміжний контроль

Комплексне ситуаційне завдання або аналітична записка, що охоплюють теми змістовних модулів (теоретичні питання, аналіз правових ситуацій, застосування законодавства). Оцінюються повнота відповіді, правильність визначення норм права та обґрунтованість висновків. Проводиться після завершення кожного змістовного модуля.

3

Підсумковий контроль

Іспит відповідно до навчального плану. Форма проведення — письмова (тестування + практичне завдання). Підсумкова оцінка враховує результати поточного, проміжного та підсумкового контролю відповідно до встановленої шкали: **100-бальна система** з переведенням у національну шкалу та ЄКТС (A, B, C, D, E, FX, F).

Методи викладання

Викладання дисципліни «Цивільне господарське законодавство» поєднує класичні академічні та інтерактивні методи, що забезпечує формування не лише міцної теоретичної правової бази, а й практичних навичок, необхідних для майбутньої професійної діяльності у сфері комп'ютерної інженерії, фінансів та ІТ-бізнесу.

Лекції

Системне подання теоретичного матеріалу з аналізом нормативно-правових актів, схемами та прикладами з ділової та судової практики у сфері ІТ та фінансів; студенти ведуть конспекти та задають уточнювальні запитання.

Кейс-стаді

Аналіз реальних правових ситуацій та господарських спорів у сфері ІТ та фінансів; студенти ідентифікують правову проблему, визначають застосовні норми, пропонують рішення та обґрунтовують висновки.

Робота з нормативними актами

Безпосередній аналіз норм Цивільного, Господарського, Податкового кодексів та профільних законів; відпрацювання навичок пошуку в правових базах даних (zakon.rada.gov.ua, reyestr.court.gov.ua).

Дискусії

Обговорення актуальних правових проблем ІТ-бізнесу та цифрової економіки (захист персональних даних, гіг-контракти, регулювання криптовалют, кіберзлочинність); розвиток критичного юридичного мислення.

Складання юридичних документів

Практичні вправи зі складання NDA, претензій, елементів ІТ-контрактів, чек-листів відповідності законодавству про захист персональних даних; формування навичок правової документації.

Самостійне дослідження

Підготовка аналітичних записок, рефератів і порівняльних таблиць за правовою тематикою у сфері ІТ та фінансів; розвиток навичок самостійного пошуку та систематизації правової інформації.

Усі методи спрямовані на формування правових компетентностей, передбачених освітньо-професійними програмами спеціальності 123 «Комп'ютерна інженерія».

Рекомендована література та ресурси

Підручники та навчальні посібники (2023–2025 рр.)

- 1

Щербина В. С., Рєзнікова В. В. (ред.)

Господарське право (загальна частина) : підручник. — Київ : Ліра-К, 2023. — 588 с.
- 2

Мілаш В. С.

Господарське право. Практичний посібник. — Харків : Право, 2024. — 400 с.
- 3

Луць В. В., Великанова М. М.

Договори в цивільному праві України : навч. посіб. 2-ге вид., доп. і перероб. — Київ : Юрінком Інтер, 2023.
- 4

Москаленко О. В., Остапенко Ю. І.

Господарське право : навч.-метод. посіб. для практичних занять та самостійної роботи. — Харків : ДБТУ, 2025. — 87 с.
- 5

Швидка Т. І.

Господарське право в схемах і таблицях : навч. посіб. 6-те вид. — Харків : Право, 2023.
- 6

Марченко В. М. (ред.)

Основи підприємницької діяльності : підручник. — Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського. Вид-во «Політехніка», 2023.

Нормативно-правова база

- Цивільний кодекс України
zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15
- Господарський кодекс України
zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-15
- Закон «Про стимулювання розвитку цифрової економіки» (Дія City)
zakon.rada.gov.ua/laws/show/1667-20
- Закон «Про захист персональних даних»
zakon.rada.gov.ua/laws/show/2297-17
- Податковий кодекс України
zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17

Офіційні ресурси та фахові видання

Верховна Рада України zakon.rada.gov.ua	Єдиний реєстр судових рішень reyestr.court.gov.ua
Антимонопольний комітет України amcu.gov.ua	Національний банк України bank.gov.ua
Державна податкова служба tax.gov.ua	Мін'юст / ЄДР usr.minjust.gov.ua
Журнал «Право та інновації» ndipzir.org.ua	